

“ Ticaret diğer tüm işlerden daha fazla gelecekle ilgilidir; bitmeyen bir hesaplama süreci, ileri görüşlülüğün pratiğidir.”

Henry R. Luce

1898 ile 1967 yılları arasında yaşamış, henüz 25 yaşındayken yayınlamaya başladığı Time dergisi ile önce Amerika, sonra dünyanın medya anlayışını değiştirmiş “gazeteci-patron”...

Hem bilmeli, hem de sezmeli...

Milattan birkaç bin yıl önce Mezopotamya’da bazı öncüler, yıldızların konumuna bakarak Fırat ve Dicle’nin taşma vakitlerini tahmin etmeyi başardılar. Yaptıkları oldukça basitti: Boru benzeri ortası delik bir kamyı belirli bir yıldızın sabitliyordular. Yere sabitlenen borunun bir ucundan bakıldığında görünen yıldız, dünyanın dönüşü nedeniyle birkaç dakika sonra artık o noktada olmuyordu. O yıldız, tekrar aynı noktada görünmek için 365 gün beklemek gerekecekti.

Su baskını olduğunda, kamyı, örneğin Sirius yıldızına sabitliyordu. Yıldızın konumu zaman zaman kontrol ediliyor, bir yıla yakın süre geçtikten sonra yıldız borunun deliğine yaklaşıncasına baskının yaklaştığı iddia edilebiliyordu.

Birkaç su baskını üst üste bilen o günün bilim adamlarının bu öngörüyü nasıl yaptıkları anlaşılmadığından, “Bak bakalım yıldızlara bizim inek kaç buzağı yapacak?”

“Yıldızlar benim geleceğim hakkında ne diyor?”

“Bu sene buğday mı yoksa mısır mı ekmeliyim?”

Gibi sorularla karşılaşmaya başladıkları muhakkak... Neticede kâhin, falcı, astrolog gibi meslekler ve koskoca bir ‘astroloji sektörü’ doğar...

★★★

Ama bu arada aynı süreç bilimi de doğurur. Su baskınlarının tahmini astronomiyi ve takvimleri, baskın sonrası tarla sınırlarının kaybolması da geometriyi geliştirir.

Tarım toplumunda bilim doğmaya başlamıştır. Bilim hızla gelişir, çeşitli yöntemlerle daha kesin tahminlerde bulunmaya başlar. Fen bilimlerindeki kadar olmasa da sosyal bilimlerde de öngörülerde bulunmaya başlanır.

Fen bilimleri suyun hangi durumlarda ve kaç derecede kaynayacağı büyük bir kesinlikle tahmin edilebiliyordu.

Sosyal bilimler ise toplumun hangi etkilere, nasıl tepki vereceğini çok büyük olmayan bir kesinlikle tahmin etmeye başladı.

Fen bilimlerinde tahmin oldukça kolaydı.

Çünkü etkileyen faktörler sınırlıydı. Isı, atmosfer basıncı ve sıvıyı oluşturan elementlerin özellikleri ile sınırlı olan “etkileyenler”, sosyal bilimlerde neredeyse “sınırsız” hale geliyordu.

Toplumun oluşturan her fert neredeyse farklı bir etkileyendi. Her ferdin fikrini etkileyenler ise bilincinde dahi olmadığı, doğduğu günden kararına kadar geçen sürede etkisine maruz kaldığı “sınırsız” faktördü. Hatta sosyal faktörlere genetik faktörleri de eklediğimizde sosyal bilimlerde tahminde bulunmanın ne kadar güç olduğu anlaşılır.

★★★

Peki, sosyal bilimler tahminde bulunamaz mı? Ya da tahminleri tutmaz mı?

Tabii ki sosyal bilimcilerin de öngörülerini oluyor ve bu öngörüler genellikle de isabetli oluyor. Ama formel bilimlerin ve fen bilimlerinin kesinliğinde değil...

İşte tüm bu nedenlerle; hangi hissinin yükseleceği, hangi alana yatırım yapılması gerektiği, hangi ürünün tutacağı, hangi film ya da dizinin çok izleneceği büyük bir kesinlikle bilinmiyor.

Sonuçta iş dünyasının kazananları, fizibilite raporunu okuduktan sonra sezgisini de katarak karar veriyor ve tabii sezgileri güçlü olanlar oluyor...

O BİR İŞADAMI

Memuriyeti reddeden girişimci Bahaeddin Bediz Bey

1875 yılında doğdu. İlköğrenimine Girit’te başladı. O zamanki adıyla Mekteb-i Sultanî’ye, yani Galatasaray Lisesi’ne girmek için İstanbul’a gitti. 1895 yılında babası ölüncü okulu bırakmak zorunda kaldı. Babasının mirası olan 45 Osmanlı altını ile Girit’te bir kırtasiye dükkanı açtı. Bu dükkanı açarken, ailesinin ısrarlarına rağmen memuriyeti reddetti.

Bu özelliğiyle belki bir ilk olan Bahaeddin Bey, İstanbul’dan ayrılmadan önce meraklısı olduğu fotoğrafçılık için bir makine satın aldı. Diradur mağazasından 45 kuruşu aldığı fotoğraf makinesiyle ilk derslerini, ressam İsmail Hakkı Bey’den aldı...

Girit’teki kırtasiye dükkanının vitrininde fotoğraf makinesini sergileyen Bahaeddin Bey’in fotoğrafçılığa geçmesi, vitrindeki makineyi gören birkaç İtalyan’ın fotoğraflarını çektiği oldu. Girit’teki kırtasiye dükkanı fotoğraf stüdyosu haline geldi.

1909 yılında Girit’teki fotoğraf stüdyosunu devretti ve yine İstanbul’a gitti. İstanbul Çağaloğlu’nda, Vilayet’in karşısına açtığı fotoğraf stüdyosunun adı; Resna Fotoğrafhanesi’ydi.

O dönemde birçok fotoğraf stüdyosunun kapanmaya başlamış olması müşterilerin rağbet etmesine yol açtı. Resna Fotoğrafhanesi çok başarılı oldu. Bu başarıya ve Bahçekapı’da da şubeler açmasını sağladı. Yanında çalışan kişi sayısı 20’yi aşmıştı. 1925 yılında tüm stüdyoların aniden kapanan Bahaeddin Bey, 1937’den sonra Türk Tarih Kurumu Fotoğrafhanesi’ni yönetecekti. Fotoğrafçı Bahaeddin Bediz, 1951 yılında öldü...

KARİKATÜRLERDEKİ TARİH

İhtiyaçlar ve öncelikler...

17 Mart 1924 / Akbaba Dergisi

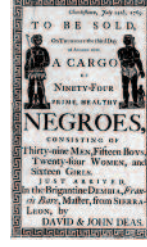
Bayram bütçesi açık verince...

- Yahu, Ramazan gelmeden oruç tutmaya başlamışsın!
- Ne yapayım azizim, hanımın bayramlığı için para biriktiriyorum!

TARİHTE BU HAFTA

2 Mart

1807 yılında bugün, Amerikan Kongresi köle ithalatını yasakladı. Daha önce 1769 yılında yayınlanan bir ilanda olduğu gibi ithal köleler satıldı: “Satılık, hayatının baharında ve sağlıklı zenciler... 39 erkek, 15 erkek çocuğu, 24 kadın ve 16 kız çocuğu; toplam 94 kişilik bir kargo.” İlanın sonunda da köle tüccarlarının isimleri: David ve John Deas...

dindarane bir salabet her şeyde esasımızdır.”

5 Mart

1933 yılında bugün, yeni seçilen ABD Başkanı Franklin Roosevelt, bankaları kapatarak finansal işlemleri durdurdu. O günlerde yayınlanan bir karikatürde “spekülyasyon caddesi”ne girişi kesen Roosevelt, herkesi “iş bulvarı”na yönlendiriyor.

6 Mart

1899 yılında bugün, Aspirin markası Bayer tarafından tescil edildi. 1927 yılında bugün, İstanbul Radyosu yayına başladı.

7 Mart

1954 yılında bugün, 6326 Sayılı Petrol Kanunu kabul edildi. Yasayla Petrol İşleri Genel Müdürlüğü kuruldu.

8 Mart

1857 yılında bugün, New York’ta 40 bin dokuma işçisinin grevi sırasında çıkan olaylarda çoğu kadın 129 işçi öldü. Bu olay nedeniyle 1910 yılında Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı’nda 8 Mart, Dünya Emekçi Kadınlar Günü olarak belirlendi. Birleşmiş Milletler ise 1975 yılında 8 Mart’ı Dünya Kadınlar Günü olarak ilan etti.

3 Mart

1865 yılında bugün, Hongkong ve Şangay Bankası kuruldu. Tam adı The Hongkong and Shanghai Banking Corporation olan bankanın adının kısaltılmışı HSBC idi. Fotoğrafta gelecekte dünyanın en büyük bankalarından biri olacak kurumun ilk şubelerinden biri olan Pekin şubesi görülüyor.

1924 yılında bugün, Halifelik kaldırıldı, Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarıldı, Şer’iye, Evkaf ve Genel Kurmay Bakanlıklar kaldırıldı.

4 Mart

1923 yılında bugün, 17 Şubat’ta Mustafa Kemal Paşa’nın açılış konuşmasıyla başlayan İzmir İktisat Kongresi bitti. Kongre sonucunda ilan edilen Misak-ı İktisadi’nin 6. maddesi şöyle başlıyordu: “Hırsızlık, yalancılık, riya ve tembellik en büyük düşmanımız; taassuptan uzak

Beyaz lekeler

AĞIZ içi beyazlıklar arasında en iyi tanınanı “Pamukçuk” adı verilen mantar hastalığıdır. Beyaz, peynirimsi veya süt keşiği gibi parçacıklı halinde ve yapışık olarak tüm ağız içinde bulunabilirler, silmeyle biraz zorlansa da çıkabilirler.

Maya mantarları (kandida) ile oluşan hastalık genellikle direnci düşük kimselerde, bebekler, yaşlılar, kanser veya benzeri tedavi görenlerde sık görülür. Günümüzde çok iyi etkili ilaçlar olduğu için tedavi çok sorunlu değildir.

Bir diğer beyaz belirti türü sertçe ve alt dokulara yapışık, net sınırlı ve porselen beyazı olan ve silmeyle de çıkmayan leke veya kabartılardır. “Lökooplazı” adı verilen bu hastalığın yaklaşık yüzde 10 oranında ağız içi kanserine dönme olasılığı vardır ve çok sigara içilmesi bu olasılığı artırır.

Nedenleri arasında iyi oturmamış protezlerin veya ağız sağlığı bozuk kimselerdeki seyrek dişlerin diş etlerine yaptığı sürekli zedeleme, tütün çiğneme, sürekli olarak çok sıcak yeme ve içme sayılabilir. Erken tanı ve önlem alınması kanser gelişimini önler.

En az tanınan ve aksine sıkça görülen beyaz lekeli bir hastalık da “İlken planus” adını verdiğimiz hastalıktır. Dilde, yanaklarda, damak ve dudaklarda beyaz, ağimsi, ağacımsı görünümler yapar; bazen yanma, sızlama da eklenebilir.

Bazen “Lökooplazı” adlı hastalığa dönüşebilir ve sigara içimi ve zedelenmeler bu dönüşümü hızlandırır. Kesin nedeni belli olmayan hastalıkta ruhsal etkenlerin, bazı ilaçların etkisi olabileceği düşünülmektedir.

Kısa zamanda ortaya çıkan yuvarlak veya oval, yumuşakça beyazlıklar da “Frengi”nin deri belirtileri olabilir ve bu dönem frengi belirtileri çok buluşucudur. Bunlar bir süre sonra üzerleri sıyrılarak yara haline alabilir.

Ağız hastalıkları

PROF. DR. ERTUĞRUL H. AYDEMİR

ehaydemir2003@hotmail.com

Ağız içerisi ve ağız içerisinin hastalıkları, üç tip dalının etki ve yetki alanında, dolayısıyla biraz da ortada kalmış bir konudur. Deri hastalıkları uzmanları, kulak, boğaz, burun uzmanları ve diş hekimleri önceliği bırakmak istemeyiz ve bir iki denemede başarılı olamayınca da diğer dal uzmanına göndererek sorundan kurtuluruz. Önemli olan hangi dalın hangi alanda, hangi noktaya kadar ehliyeti, sorumluluğu ve deneyimi olduğunu bilebilerek en baştan “Bunu bir ... uzmanı daha iyi anlar” diyebilmektir. Ağzın çeşitli hastalıklarının en iyi tanıyan tıp dalı olan deri hastalıkları uzmanlığı ne hikmetse en son başvuru adresidir. Bundan sonra ağız hastalıklarında ilk başvuru adresi bir deri hastalıkları uzmanı olmalıdır.

Ağız içerisinde en çok görülen hastalık belirtileri “ağız yaraları” diye adlandırabileceğimiz doku kaybıyla süren

grup ve ağızda beyaz-beyazimsi lekeler ve kabartılar yapan gruptur.

Ağız içerisindeki kitleler, öncelikle tümörleri akla getirir. “Eplulis” adı verilen tümör en sık görülenlerdendir, fakat iyi huylu bir tümördür ve kolay tedavi edilir. İrice kitleler ve bazen beraberinde derin yaralar şeklinde görülen ve hızlı ilerleyen bir ağız içi kanseri vardır. Diğer faktörlerin yanı sıra özellikle çok sigara içmenin

kolaylaştırıcı olduğu bu kanserde erken tanı yaşam kurtarıcı olabilir. Koyu renk sıyahımsı kabartılarda ilk akla gelen basit kanamalar olmalıdır, fakat “melanom” adı verilen habis tümörün de benzer görünümle ağız içinde bulunabileceği unutulmamalıdır.

Bir de, az tanınan, az görülen fakat yüzde 95’i ağız içi kanserine dönüşen kırmızı, bazen kabartılı lekeler vardır (Eritroplazi).

Aft, en sık görüleni

AĞIZ içerisindeki derin yaralar özellikle ağız içi kanserlerini düşündürmelidir. Genellikle daha önceden var olan kırmızı veya beyaz belirtiler üzerinden çıkarlar ve hızla yayılırlar. Erken tanı ve cerrahi çıkarma kesin sonuç verebilir. Çok sık olmamakla birlikte tüberküloz, frengi, bazı özel mantar hastalıkları gibi mikrobik hastalıklar da böyle derin yaralara neden olabilirler.

“Aft” bunların en sık görüleni olup, “ağız yarası” sözcüğünün en çok kullandığı hastalıktır. Etraflı kırmızı ortası sarımsı yara şeklinde olup, aniden ortaya

çıkarak 8-10 günde geçer. Ağrılı olan hastalık, birden fazla sayıda ve sık yineleyerek seyrettiğinde çok rahatsız edici olabilir. Ayrıca çok sık yineleyen aftlar “Behçet hastalığının” da belirtisi olabilir. Frenginin ağız içi belirtileri yara haline aldığında aftlara çok benzer sınırlar yapabilir ve çok yanlırlar. Basit yanıklar, ağız içerisinde kabarıklar ve sonra sınırlar yaparlar ve pek çok hastalığı da taklit ederler. Bazı ilaçlara bağlı olarak, duyarlı kişilerde yanık gibi birden ortaya çıkan ve şiddetli ağrılı olan reaksiyonlar görülebilir.

Bunların şiddetli şekilleri bazen yaşamsal tehlikelere neden olabilir de genellikle kendiliğinden 15-20 gün içerisinde geçme eğilimindedir. Benzer şekilde yanıgımsı yaralarla başlayan ve iyileşme eğilimi göstermeden sürekli yayılarak ilerleyen “Pemfigus” adlı hastalık bu grubun en önemli üyesidir. Aynı zamanda deride de benzer yaralarla süren hastalık, sürekli ağrılı, akıntılı ağız nedeniyle hastanın beslenmesini, sıvı almasını bozar ve çok ciddi yaşamsal tehlikeler söz konusudur.

SOLDAN SAĞA: 1- Mayıs ayında Azerbaycan’da gerçekleştirilecek olan 2012 Eurovision Şarkı Yarışması’nda ülkemizi “Love Me Back” adlı şarkıyla temsil edecek olan müzisyen ve yorumcu... İlkel bir silah... 2- Akıllı Bilet olarak adlandırılan ve İstanbul genelinde ulaşım ücretlendirmesinde kullanılan cihaz... Samsung’un bir ilçesi... 3- Eski Mısır’da güneş tanrısı... 3- Doğu Grubu bünyesinde faaliyet gösteren özel banka... 4- Bir yere gönderilen eşyanın listesi... Anadolu Ajansı’nı simgeleyen harfler... 5- Helyum elementinin simgesi... Bir kişi meyvesi... Trabzon’un bir ilçesi... 6- Burçak ve Topkek ürünlerine sahip bisküvi markası... Türk Dil Kurumu’nu simgeleyen harfler... 7- Gazete, kitap veya derginin bir defada basıldığı sayı... Vilayet... 8- Bursa merkezli bir meyve suyu markası... Hindistan’ın internet kodu... Eskrimde bir oyun türü... 9- Petek’teki sessiz harfler... Almanya merkezli bir elektronik ve mühendislik firması... Meyvelerdek çekerdele deri arasındaki bölüm... 10- Birine göre yüksek aşamada olan kimse... Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü’nü işaret eden harfler... Yüzde 63’lük hissesi geçtiğimiz günlerde Boyner Holding tarafından satın alınan giyim mağazaları zinciri... 11- Yerine koyma, yerine kullanma... 1951 yılında Çanakkale’de kurulan,

BULMACA

Hazırlayan Nalan M. ALAKENT iletisim@sorushop.com

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											

Türkiye’nin ilk salça fabrikası... 12- Faaliyetlerini Ulkar Holding bünyesinde sürdüren İstanbul merkezli ilaç firması... Altılı ganyanda yer alan her bir koşu.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- İki taraf arasında sürüp giden alacak verecek işlemlerinin tutulan hesabı... Mağara... 2- Kiraya verilerek gelir getiren mülk... Radyo ve Televizyon Üst Kurulu’nu simgeleyen harfler... 3- Niyoyum elementinin simgesi... Bursa merkezli, endüstriyel mutfak ekipmanı üreticisi firma... 4- Fabrikası İzmir’de bulunan, simgesi şaha kalkmış at olan bisiklet, motosiklet ve tekerlekli sandalye üreticisi... Toprak Mahsulleri Ofisi’ni simgeleyen harfler... 5- O gösterme sıfatının eski hali... (Tersi) En ve boyca alışılmış olandan büyük... (Tersi) Belçika’nın internet harfleri... 6- Bir üretimde yararlanılan para, gereç ve iş gücü; çıktı karşılığı... Elektrikte iletkenin direnç birimi... 7- “Türkiye’nin en büyük şehir gazetesi” sloganıyla Bursa’da yayımlanan günlük gazete... İhlas Holding’in kola ve gazoz markası... 8- Koç Grubu’nun sucuk, salam, sosis gibi soğuk et ürünlerinde kullandığı marka... Sınırlama bildiren bir söz... 9- Serbest meslek adamlarını içinde toplayan resmi birlik... Bir nota... 10- Bir düşünceye gönülden bağlı bulunma... Zemberek... 11- “Taşsız Kral” lakaplı futbolcumuzun soyadı... Bir saç şampuanı ile yatak markasının ortak adı... 12- Bir kişiyi görevinden almak, uzaklaştırmak.